

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

Fakulta architektury

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Brno, 2018

Bc. Martin Valíček

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV URBANISMU

DEPARTMENT OF URBAN DESIGN

ŠEDÁ ZÓNA DOČASNOSTI

GRAY ZONE OF TEMPORARITY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Martin Valíček

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.

BRNO 2018

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0093/2017
Ústav: Ústav urbanismu
Student: **Bc. Martin Valíček**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.**
Akademický rok: 2017/18

Název diplomové práce:

Šedá zóna dočasnosti

Zadání diplomové práce:

V polovině 19. století architekt Karl Bötticher teoreticky oddělil dekor od konstrukce a hierarchicky nadřadil tektoniku historickému stylu. Počínaje Bötticherem tak architekt primárně tvoří tektonický prostor a vše ostatní je až druhotné. Práce bude naopak vycházet z předpokladu, že neexistuje hierarchický rozdíl mezi architektonickým a divadelním, z předpokladu, že jak tektonická tak scénografická složka jsou v architektuře stejně důležité. Cílem práce je na architektonickém projektu prozkoumat konceptuální šedou zónu mezi architekturou a scénografií a prozkoumat roli „efemérního“ se stejnou vážností jako roli „funkčního“ nebo „politického“ v architektuře. Metodicky práce vyjde z principu ostenze definované Ivem Osoloběm, jako základní teorie scénografie, pojednávající o významu objektu na scéně a jeho transformaci v kontextu spojené s imaginací příjemce.

Rozsah grafických prací:

Úkol bude sestávat ze standardních projektových částí: stanovení teoretických východisek, analýzy, tvorby konceptu a návrhu.

- analytická část
- situace 1:5000 – 1:1000
- půdorysy, řezy, pohledy 1:500 – 1:100
- perspektiva / axonometrie
- architektonický model
- průvodní zpráva

Seznam literatury:

Umberto Eco, Jak napsat diplomovou práci, Olomouc 1997.

Ivo Osolsobě, Ostenze, hra a jazyk, Brno 2003.

PIN-UP 19, IPPOLITO PESTELLINI: Interview with Felix Burcher, FEBU Publishing LLC, New York City 2016.

Rem Koolhaas, Bigness and the Problem of Large, OMA, Rotterdam 1993.

Institut umění – Divadelní ústav, Pražské Quadriennale scénografie a divadelního prostoru 2015,
Institut umění – Divadelní ústav, Praha 2016.

José Aragüez (ed.), The Building - Amanda Reeser Lawrence: Some Thoughts on Architectural
Sameness, Lars Müller Publishers, Zurich 2016.

Termín zadání diplomové práce: 19.2.2018

Termín odevzdání diplomové práce: 14.5.2018

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Martin Valíček
student(ka)

Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Karel Havlíš
vedoucí ústavu

V Brně dne 19.2.2018

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

Techno parties have transmuted the role that organised religion once. They lift us onto the sacramental and supramental plane. (Ray Castle, in ENRG 2001:169)

“Je pátek večer 26. května roku 2025. Ocitáte se v extrémním imerzivním divadle “novém cirkusu” jehož podstatou je smazání hranice mezi účastníkem a performerem. Od pátečního večera až do pozdního nedělního odpoledne se Vám otvírá příležitost stát se součástí vybrané subkultury a vstoupit do chrámu techna. Poddáte se okolnostem následujících nocí – rituálu. Přicházíte zbavit se svého ega a stát součástí masy. Dobrovolně se zapojíte do inscenované hry, aby na jste na jejím konci s uspokojením padli vyčepráním. Z této intenzivní zkušenosti budete čerpat ve svých korporátních kancelářích po zbytek pracovního týdne.”

Rituál

Pro rituál je příznačný pravidelný sled úkolů. Jeho častým konáním se zkušenost ustaluje a posiluje sociální hodnotu subkultury. Scott Hutson popisuje ritual jako kreativní antistrukturu, která nás odděluje od ustáleného běhu věcí v tradičním uspořádání všedních dní. Dostáváme se tedy do konfliktu rolí podmíněné kulturou. Jeho forma komunikace – scéna, je tak pronikavá, že účastník sleduje děj v prostoru podle scénáře, avšak s pocitem vlastní nezávislosti a pokaždé jiné zkušenosti si buduje rozdílné příběhy.

Místo

Budova na místě bývalého Vilímkova nakladatelství v Opatovické ulici 18 v Praze slouží jako ideální případ. Chátrající, napůl opuštěné poklady architektury skryté uprostřed města, dostatečně velkého, aby místní subkultura dokázala naplnit kapacitu Klubu a byl bezproblémově přístupný pro všechny příchozí. V její těsné blízkosti nalezneme významné budovy Národního Divadla, Paláce Quadrio, Novoměstské radnice, popřípadě Václavské a Karlovo náměstí. Z její lokace vyplývá, že se nacházíme v samém centru Prahy, konkrétně na rozhraní Starého a Nového města, s tím souvisejí i stupně ochrany, které se budovy týkají. V návrhu je tedy zachována uliční čára, hmota i výšková úroveň domu.

Dnes nárožní budova vzniká na místě dvou domů, jednoho na ulici Opatovické a druhého z ulice Černé, dále bývala propojena terasou s bytem majitele v dalším z domů v sousedství. Významnou městskou hodnotou je její propojovací pasáž, jenž od hlavního vstupu z ul. Opatovická ústí srkz dva vnitrobloky malou, ne příliš lákavou brankou do cípu Karlova náměstí k tramvajové zastávce Lazarská. Do dvouset metrů chůze se dostáváme na další zastávku - Národní divadlo, popřípadě o kousek dál, asi 400 metrů přímo na zastávku linky B - národní třída.

Aktivita uvnitř a druh provozu vytváří potřebu absolutní izolace nejen od okolní blokové zástavby a přístupu veřejnosti, ale i konstrukčně-technické řešení problému přenosu zvykových vibrací. Jako vhodný se ukázalo řešení odhlučněné kapsle “levitující” na odpružených sloupech, zavěšená na pružinách rušících přenos vibrací zvuku do okolí zároveň řeší otázku koncepčního přístupu k místu.

Ve fůzi s dramaturgií prostoru vznikají v budově koncepčně podobné hudební stage. Dvě kapsle / placky / lodě, vstřelené do původní struktury a uspořádání, jejich hladký futuristický výraz v kontrastu se secesním výrazem posledního návrhu Aloise Dryáka. I přes výrazný zásah do vnitřní stuktury prostoru, nelze při prvním pohledu z ulice poznat, co se odehrává uvnitř. Klub s veřejností komunikuje pouze dvěma způsoby, na první pohled lze průchodem pasáží rozpoznat novou blištivou kovovou strukturu připomínající rampu, ale hlavně lze skrz okenní otvory pozorovat plášť hlavní stage. Po setmění pak scénografie proniká na ulici a my můžeme pozorovat proměny barevnosti a intenzity v čase.

Hlavní myšlenka avšak stojí na scénickém přístupu k architektuře, celá návštěva se stává divadelním představením, kolem kterého je architektura vybudována. Z fungování rituálu lze vyvodit Key Frames, tedy události, kterými účastník musí v obřadu vždy projít. Podle těchto Frames je pak přístupováno k návrhu scény v budově.

Dispozice

Dá se říci, že budovou prochází tři provozy. Jeden pro návštěvníky, druhý servisní a třetí pro externí performery. Vstup pro účastníky se nachází v průchodu z ulice Opatovická na ulici Spálenou. Zde se přes pokladnu a šatnu vchází do prostor barových ochozů s arkádou dělící prostor mezi Kapsí a zbytkem budovy. Na tyto ochozy navazují vertikální komunikace - schodiště a výtah. Návštěvníci mají volný pohyb po budově. Na ochozech v prvním podlaží se nachází také jeden z barů, kolem něj se dále postupuje k hlavnímu vstupu do Kapsle přes konzolu. Od baru se dá dostat i na terasu. Z hlavní stage má vlastnosti další vertikální komunikace a máme tedy přístup k dalším dvěma stage. Přes toalety navazující na sklepní stage se dostáváme k malému bazénku. U poslední stage ve čtvrtém patře se nachází třetí bar. Ostatní místa - zahrada, lounge, salonky se dostáváme z hlavního schodiště.

Přístup pro zaměstnance je bíže z ulice Spálená, za šatnou a denní místností se dostávají na obslužné vertikální schodiště, kolem kterého jsou umístěny provozní prostory, sklady a uklidové místnosti. V 2PP se nachází technické zázemí pro stage, 1PP sklady gastro a barových provozů, ty jsou vždy umístěny kolem komunikačního jádra a výtahu. Zásobování probíhá z ulice Černá, následně nákladními výtahy dolů. V 6NP jsou umístěny kancelářské provozy a security. Poslední provoz je pro performery a DJ, ti se do své zóny dostávají schodištěm hned za vstupem do průchodu, kterým se dostanou do backstage hlavní stage. Každá stage má vlastní backstage. Částečně je jejich provoz spojen s provozem techniků.

Průchod budovou zůstává nadále otevřen veřejnosti, na jeho konci se otevře "Hladové okénko" nabízející služby bistra.

Technické řešení

Původní budova je kominací železobetonu a cihly plně pálené. Pro jedoduší orientaci si můžeme budovy rozdělit do pavilonu A a B. V pavilonu A dochází k posílení a zajištění fasády za pomoci železobetonové konstrukce věnců a sloupů. Dále k odstranění stropních konstrukcí v každém patře a vybudování nové ploché střechy, železobetonové nosné arkády a hlavní stage. Konstrukce hlavní stage spočívá ve vykonzolovaných balkonech a rampách kolem deseti železobetonových sloupů s lehkou obvodovou izolační konstrukcí na okraji. Obdobné posílení fasády a k bourání stropu dochází v pavilonu B v posledním patře. Zde se nebude dělat nová střecha, ale vytvoří se únosnější průvlaky pod stropem pro překlenutí většího rozpětí. Stage zde má kvůli svému tvaru konstrukci z lepených dřevěných vazníků. Je uložena na sloupech, pod kterými bude potřeba navížit únosnost stropu vytvořením skrytých průvlaků. Jelikož v nakladatelství byla poslední tři patra používána jako skladiště knih, je budova i její základy navržena na vyšší zatížení, předpokládáme, že není potřeba zvyšovat únosnost dalších prvků.

Důležitou částí perfektního fungování budovy Klubu je otázka akustického a řešení a izolace. Systémově je přenos vibrací nosnými konstrukcemi přerušen za pomoci anitivibračního systému Mason UK-LTD, který ruší vedení vibrací konstrukcí díky stabilizujícím pružinám ve stropech a stěnách a nosným podložkám pro skeletové systémy z přírodní gummy. Podmínkou správného fungování je vždy vzduchová mezera, v našem případě právě prostor kolem kapslí. Hlavní stage má nejmenší sloušťka izolantu 500mm, navíc je složen z rozdílně porovitých materiálů zachycujících větší pásmo zvukových vibrací.

Forma oblých konzol a ramp hlavní stage napomáhá lámání zvuku a zabraňuje vytváření dozvuků a ozvěn. Perforované plechy potažené černou koženkou propuští zvuk do vrstvy difuzní izolace ve stěnách i v zábradlí. Stejný princip perforovaných stěn je použit na stěnách na všech třech stages. Akustiku "Spaceship" stage vylepšuje čalounění z akustických sametů.

Spolužákům v atelieru,
architektu Janu Langerovi,
Lence Levíčkové,
Karolíně Munkové,
Alexandře Sýkorové,
Davidovi Helešicovi,

Děkuji

Nejvíce vděčný ale jsem Janu Kristkovi a Jaroslavu Sedlákovi,
za jejich vedení,
za jejich trpělivost
za jejich pochopení
za jejich toleranci
za to, že jsem mohl strávit dva a půl roku právě u nich v atelieru.
Díky